

Hoge commissaris te Djakarta (Lamping) aan plu minister van Uniezaken en Overzeese Rijksdelen (Drees), 18 maart 1951

Mede voor Stikker. Referte mijn 1.

Ik bood gisterenmiddag de nota wederom, ditmaal dus officieel, aan Rum aan. De tussenliggende periode gebruikte ik om te trachten het communiqué zodanig te redigeren dat enerzijds de Nederlanders hier en in Nederland een riem onder het hart werd gestoken en anderzijds misnoegen van de RI zo min mogelijk wordt gewekt. Deze laatste overweging moest ik zwaar laten wegen teneinde zoveel mogelijk te voorkomen dat van Indonesische zijde een tegenactie zou worden ingezet, waarbij wij aan het kortste einde zouden trekken in verband met de uiteraard enorm veel grotere publiciteitsmogelijkheden van de RI (denk b.v. aan een tegencampagne waarbij de RI oude koeien uit de sloot zou halen als herinnering aan vroegere Nederlandse acties, waarbij een zoveel groter aantal Indonesiërs door de Nederlanders werd 'vermoord', etc.).

Onnodig op te merken, dat ik hierbij mede ben uitgegaan van de overweging dat samenvallen van het optreden van het nieuwe Nederlandse Kabinet met verslechterde politieke verhouding tussen beide landen zo mogelijk moest worden vermeden. Het communiqué daarom als synthese te beschouwen. Het tegenover de RI krachtige argument inzake straffeloosheid, waardoor moorden een bedrijf met minimale risico's vormt, heb ik in het communiqué weggelaten, omdat ik opname daarvan gevaarlijk achtte als mogelijk stimulerend op misdadigers werkend.

Bij het overleg met Rum bleek mij hoe bijzonder zwaar Rum de publicatie lag, omdat hij het gevaar voorzag, dat voorstanders van verscherpte politiek tegen Nederland deze gelegenheid zouden aanpakken om aan de politiek van het Natsir Kabinet, gericht op Nederlands-Indonesische samenwerking, afbreuk te doen. Tegen deze achtergrond gelieve U mijn communiqué te bezien. Rum heeft de door mij gevolgde procedure, waarbij ik op het laatste ogenblik in de tekst nog enkele concessies aan Rum deed, zeer gewaardeerd. Toen ik zei, dat de door Rum verkregen voorafgaande inzage niet impliceerde, dat hij door mij 'mede verantwoordelijk' werd gesteld, antwoordde hij, dat hij, als zulks nodig zou zijn, gaarne zou verklaren, dat ik hem inzage had verleend en dat ik met hem overleg had gepleegd.

Ik ontving in de late namiddag de Nederlandse pers (redactie locale bladen en correspondenten van Nederlandse bladen), waar ik een en ander toelichtte en bij de aanwezigen begrip vond voor mijn overwegingen.

Hoge commissaris te Djakarta (Lamping) aan minister van Buitenlandse Zaken (Stikker), 20 maart 1951

Referte Uw telegram nr. 6.

Behoudens aanvangs- en slotcompliment en ontvangstbevestiging nota Luar Negeri d.d. 28 Februari volgt de volledige tekst nota nr. 10.000 d.d. 16 dezer.

Het HC heeft de inhoud daarvan ter kennis van de Nederlandse Regering gebracht, welke het HC heeft opgedragen haar bevrediging tot uiting te brengen over de verzekering van de Indonesische Regering dat veiligheid van lijf en goed van Nederlanders hier te lande zal gegarandeerd en dat de Indonesische Regering alle maatregelen zal treffen die zullen leiden tot verhoudingen waarin Nederlanders in Indonesië niet meer zullen hebben te leven in voortdurende vrees voor leven en bezittingen. Niettemin meent de Nederlandse Regering van haar grote teleurstelling te mogen doen blijken omtrent de ontwikkeling van veiligheidssituatie sinds datum van bovenbedoelde nota van 28 Februari.

De sindsdien plaats gevonden gebeurtenissen hebben de Nederlandse Regering niet de overtuiging gegeven dat de verstrekte stellige verzekeringen door feiten worden bevestigd en dat verloop van zaken sinds genoemde datum evenmin heeft aangetoond dat doeltreffende maatregelen zijn getroffen.

Immers van enige verbetering sindsdien is niet gebleken; in tegendeel in de eerste week van Maart is een ongehoord groot aantal van 5 moorden en een aanslag met zwaar lichamelijk letsel op Nederlanders gepleegd. Een dergelijk aantal slachtoffers in zo korte periode overtreft dat van alle voorgaande weken. Terzake moge verwezen worden naar het hierbij gevoegde overzicht van aanslagen op Nederlanders en Nederlandse bezittingen over de periode van 20 Januari tot en met 7 Maart j.l., welk overzicht aansluit op de bijlage gevoegd bij de nota van het HC van 29 Januari 1951, nr. 3600/GS 405.

Deze gang van zaken is voor de Nederlandse Regering aanleiding nogmaals met grote nadruk de aandacht van de Regering van de RI te vragen voor nog steeds voortdurende toestand van onveiligheid van Nederlanders in Indonesië.

De Nederlandse Regering blijft grote bezorgdheid delen van de Nederlanders hier te lande die zich afvragen wat de toekomst zal te zien geven en of verder verblijf van hen in Indonesië uit het oogpunt van lijfsbehoud nog wel verantwoord is. Het is de Nederlandse Regering niet ontgaan dat slechts bij hoge uitzondering wordt bekend gemaakt dat moordenaars worden gearresteerd, minder nog dat tegen hen strafvervolging is ingesteld. Deze elementen moeten daardoor wel de indruk krijgen dat moorden en aanvallen op Nederlanders in Indonesië langzamerhand bedrijf zijn geworden, waaraan nauwelijks enig risico verbonden is. Het voortduren, zo niet vergroting van levensgevaar dat de Nederlanders bedreigt, vindt in deze omstandigheden wellicht mede verklaring.

De Nederlandse Regering veroorlooft zich onder deze omstandigheden aan de Indonesische Regering te vragen welke bijzondere maatregelen zij zal nemen om te verzekeren dat de in Indonesië wonende Nederlanders bescherming tegen geweldpleging zullen genieten.

Ook zou de Nederlandse Regering het op prijs stellen te vernemen dat schuldigen met bekwame spoed worden opgespoord en gestraft.

De Nederlandse Regering ziet zich genoodzaakt in verband met grote bezorgdheid van Nederlanders hier te lande en in Nederland, bekendheid te geven aan deze demarche'.

Tekst en bijlage volgt mailrapport.